

Notat om delegeret retsakt til Folketingets Europaudvalg

Dato
11. november 2020

Europa-Kommissionens forslag til delegeret forordning om etablering af en frivillig fælles EU-ordning om vurdering af bygningers intelligensparathed (Smart Readiness Indicator)

Intet KOM-nr.

1. Resumé

Europa-Kommissionen har den 14. oktober 2020 vedtaget en delegeret forordning om etablering af en frivillig fælles EU-ordning om vurdering af bygningers intelligensparathed "Smart Readiness Indicator" (ordningen kaldes herefter bygningsindikatoren).

I retsakten fastsættes metoden og indholdet i bygningsindikatoren. Det fremgår således, at bygningsindikatoren skal udgøre et slags certifikat, som via et procenttal viser, hvor intelligent en bygning eller et teknisk system er i forhold til en ideel tilsvarende enhed om f.eks. energieffektivitet, indeklimate og varmestyring. Det fremgår endvidere, at bygningsindikatoren baseres på en fysisk registrering af en bygning.

Retsakten har en tæt sammenhæng med gennemførelsesforordningen om effektiv gennemførelse af en frivillig fælles EU-ordning om vurdering af bygningers intelligensparathed (Smart Readiness Indicator). Notat herom blev sendt til Folketingets Europaudvalg den 31. august 2020. Heri fastsattes de nærmere rammer for implementering af bygningsindikatoren, herunder at det bliver frivilligt for medlemsstaterne, om de vil bringe bygningsindikatoren i anvendelse.

Da det er frivilligt for medlemsstaterne, om de vil bringe bygningsindikatoren i anvendelse nationalt, og da denne beslutning først forventes truffet efter en testkørsel, vurderes forslaget ikke i sig selv at medføre lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser.

Regeringen er positiv over for forslaget og lægger vægt på, at det med forslaget bliver muligt at tilpasse ordningen til en national kontekst. Regeringen støtter, at Rådet ikke gør indsigelse mod udstedelsen af den delegerede forordning, og vil 8 dage fra oversendelsen af nærværende notat lægge dette til grund. Frist for indsigelse er to måneder efter forordningens offentliggørelse.

2. Baggrund

Europa-Kommissionen har den 14. oktober 2020 vedtaget en delegeret forordning om etablering af en frivillig fælles EU-ordning om vurdering af bygningers intelligensparathed "Smart Readiness Indicator" (ordningen kaldes herefter bygningsindikatoren).

Som led i udbredelsen af EU's Energiunion blev bygningsdirektivet ændret i 2018. Det fremgår af ændringsdirektivet¹, at Kommissionen via en delegeret retsakt skal fastsætte metoden og indholdet i en bygningsindikator, og at rammerne for implementering af bygningsindikatoren skal fastsættes via en gennemførelsesretsakt. Selvom de to retsakter er indbyrdes afhængige, er de dog formelt og materielt forskellige. Dette notat behandler den delegerede forordning.

Den delegerede forordning træder kun i kraft, hvis hverken Europa-Parlamentet eller Rådet har gjort indsigelse inden for en frist på to måneder fra meddelelsen af den pågældende retsakt til Europa-Parlamentet og Rådet, eller hvis Europa-Parlamentet og Rådet inden udløbet af denne frist begge har underrettet Kommissionen om, at de ikke agter at gøre indsigelse. Fristen kan forlænges med to måneder på Europa-Parlamentets eller Rådets initiativ.

Notat om Kommissionens gennemførelsesretsakt om effektiv gennemførelse af en frivillig fælles EU-ordning om vurdering af bygningers intelligensparathed (Smart Readiness Indicator) er oversendt den 31. august 2020 til Folketingets Europaudvalg. Heri fastsattes de nærmere rammer for implementering af bygningsindikatoren, herunder at det bliver frivilligt for medlemsstaterne, om de vil bringe bygningsindikatoren i anvendelse, at bygningsindikatoren evt. kan kobles med energimærket samt mulighed for uforpligtende at teste bygningsindikatoren.

Det er Kommissionens hensigt, at medlemsstaterne skal kunne påbegynde testkørsel af bygningsindikatoren ultimo 2020.

3. Formål og indhold

I bemærkningerne til ændringen af bygningsdirektivet i 2018 blev det konstateret, at digitaliseringen af energisystemet i EU hurtigt er ved at ændre energilandskabet i EU fra integration af vedvarende energikilder til intelligente net og bygninger, som er klar til installationer med intelligente funktioner. Det blev endvidere bemærket, at der bør gives målrettede incitamenter til at fremme systemer, der er intelligensparate, samt digitale løsninger i det bebyggede miljø, hvilket også vil fremme energieffektivitet.

For at fremme udbredelsen af intelligensparate bygninger blev det med vedtagelsen af ændringsdirektivet i 2018 besluttet, at Kommissionen skulle fastsætte en bygningsindikator.

Bygningsindikatoren skal være frivillig, og formålet med indikatoren er at måle bygningers evne til at udnytte informations- og kommunikationsteknologi og elektroniske systemer med henblik på at tilpasse driften af bygningerne til beboernes og el-nettets

¹ Jf. artikel 10, stk. 10 og 11, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2018/844/EU af 30. maj 2018 om ændring af direktiv 2010/31/EU om bygningers energimæssige ydeevne og direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet, EU-Tidende 2018, nr. L 156, side 75-91.

behov. Samtidig skal indikatoren bidrage til at forbedre energieffektiviteten og den samlede ydeevne af bygninger, herunder også indeklimateknik. Bygningsindikatoren skal endvidere øge bygningssejeres og beboeres bevidsthed om værdien af bygningsautomatisering og elektronisk overvågning af tekniske bygningsinstallationer. Endelig skal indikatoren skabe bevidsthed hos beboerne om de reelle besparelser som de nye forbedrede funktioner medfører.

Kommissionen angiver, at bygningsindikatoren i sig selv bør kunne medføre en energibesparelse på op til 5 pct. i 2050 på EU-plan.

Indhold

Ifølge den delegerede forordning skal bygningsindikatoren udgøre en fælles, frivillig ordning. Det er frivilligt for medlemsstaterne, om de vil implementere og anvende bygningsindikatoren, men såfremt de gør, så skal den anvendes på den i retsakten beskrevne måde. Medlemsstaterne kan dog til enhver tid beslutte sig for nationalt at afskaffe bygningsindikatoren igen.

Den delegerede forordning fastsætter selve metoden for bygningsindikatoren, herunder definitionen og de nærmere tekniske rammer. Det fremgår således, at bygningsindikatoren baseres på en fysisk bygningsbesigtigelse, da betingelserne for en databaseret metode endnu ikke vurderes at være til stede.

Det vil være op til medlemsstaterne selv at beslutte, hvilke dele af bygningsmassen bygningsindikatoren skal finde anvendelse på, og bygningsindikatoren vil alene vise i hvilken grad en bygning opnår sit fulde potentiale og ikke sammenligne bygninger på tværs.

Bygningsindikatoren består af et procenttal, som viser, hvor smart en bygning er i forhold til en ideel bygning inden for samme bygningsklasse. Dette procenttal er et gennemsnit af tallene i syv "impact"-kategorier, som er energibesparelse, fleksibilitet for el-nettet, komfort, anvendelighed, sundhed, vedligeholdelse og information til brugeren. Tallene for hver "impact"-kategori er summen af point fra ni underdomæner, som er opvarmning, køling, produktion af varmt vand, ventilation, belysning, dynamisk klimaskærm (f.eks. solafskærmning), elektricitet (f.eks. batterikapacitet, bil-ladestander samt overvågning/kontrol af energiforbrug og installationer). Hvert underdomæne indeholder de forskellige services, der er i bygningen, og som hver scores i forhold til to til fem funktionalitetsniveauer.

Funktionalitetsniveauerne er foruddefineret, ligesom det enkelte funktionalitetsniveaus betydning for "impact"-kategorien er fastsat i det servicekatalog, som ligger til grund for bygningsregistreringen. Medlemsstaterne kan tilpasse servicekataloget til nationale ønsker og behov.

Lidt forsimplet kan bygningsindikatoren beskrives som et certifikat, som tildes en bygning, lidt ligesom energimærket, og som baseres på ovenstående parametre.

Hvis der i den tekniske konstruktion af en bygning er tænkt meget på f.eks. sundhed, energieffektivitet og/eller fleksibilitet til el-nettet, vil disse parametre få en høj score og medvirke til, at bygningens samlede score bliver høj. Ifølge Kommissionen skulle dette gerne medvirke til, at forbrugere m.fl. vil foretrække en bygning med høj score og dermed motivere entreprenører etc. til at bygge eller renovere flere bygninger mod en høj score.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Der foreligger ikke udtalelser fra Europa-Parlamentet.

5. Nærhedsprincippet

Da der er tale om en delegeret forordning, der udstedes i medfør af et allerede vedtaget direktiv, vurderer regeringen, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Der er ikke fastsat regler i Danmark om intelligente bygningsindikatorer, men der findes en række certificeringsordninger i Danmark, som fx DGNB (Green Building Council Denmark), der inkluderer smarte teknologier i vurdering af den enkelte bygning.

7. Konsekvenser

Da det er frivilligt for medlemsstaterne, om de vil implementere bygningsindikatoren, medfører forslaget ikke i sig selv lovgivningsmæssige, statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser, ligesom beskyttelsesniveauet ikke påvirkes.

8. Høring

Kommissionens forslag til delegeret forordning har sammen med Kommissionens forslag til gennemførelsesforordning om effektiv gennemførelse af en frivillig fælles EU-ordning om vurdering af bygningers intelligensparathed været sendt i fælles høring i perioden 30. juli- 6. august 2020 i specialudvalget for Klima-, Energi- og Forsyningspolitik. Høringssvarene dækker således begge retsakter.

Der er modtaget følgende høringssvar:

Boligselskabernes Landsforening (BL) har telefonisk oplyst, at de meget gerne ser, at såfremt bygningsindikatoren implementeres i Danmark, så bør der være fokus på de økonomiske konsekvenser af ordningen, og den kan med fordel kobles med f.eks. energimærkningsordningen.

EjendomDanmark (ED) finder, at bygningsindikatoren udgør regulering af forhold, som løses bedst på markedsvilkår, hvorfor ED ikke ser noget behov for at implementere bygningsindikatoren i Danmark.

Såfremt regeringen alligevel ønsker at implementere bygningsindikatoren i Danmark, så understreger ED behovet for at gøre dette på frivillig basis jf. den valgfrihed hertil, som bl.a. fremgår af forslaget til den delegerede retsakts art. 6, stk. 3.

Gøres ordningen obligatorisk vil der ifølge ED efter alt at dømme være tale om en meget stor byrde, der efter EDs bedste overbevisning kun vil have en begrænset effekt.

TEKNIQ Arbejdsgiverne (TA) er enige med Kommissionen i, at der er behov for at øge opmærksomheden på, at energistyring og bygningsautomatik giver bygnings-ejerne mulighed for at høste væsentlige energibesparelser og CO₂-reduktioner, og TA bemærker, at det i forbindelse med klimapartnerskabet for bygge- og anlægssektoren blev beregnet, at der for de danske bygninger er et potentiale for CO₂-reduktion på 0,51 millioner tons CO₂ i 2030 ved at styre energiforbruget intelligently så energispild mindskes, og energien kan bruges, når den er grøn, rigelig og billig.

Bygningerne og deres tekniske installationer, herunder ventilationsanlæg, opvarmningssystemer og ladeinfrastrukturer, rummer ifølge TA et stort potentiale for at bidrage med energi- og CO₂ besparelser og er en forudsætning for at lade bygningsmassen levere fleksibilitet til energisystemet og sikre en optimal sektorkobling. Det er endvidere ifølge TA vigtigt, at energiselskaber og de såkaldte aggregatorer bliver tænkt ind, da det i høj grad er disse, der vil kunne høste fordelene ved bygningsindikatoren.

Ifølge TA er der generelt set et stort potentiale i en intelligent styring af energiforbruget. I enfamiliehuse og i etageboliger vurderes potentialet for varmebesparelser ved intelligent styring at ligge på ca. 8 %, mens det for Handel & Service vurderes at udgøre 14 %. I praksis vil effekten i høj grad afhænge, hvordan styringsteknologierne anvendes. For at opnå de forventede energibesparelser og CO₂-reduktioner er det ifølge TA væsentligt, at intelligente bygningsinstallationer ud over korrekt installation jævnligt serviceres, så det sikres, at installationerne fungerer og anvendes som forventet.

TA bemærker endvidere følgende:

- Det er TAs indtryk, at bygningerne i Danmark generelt er udstyret med mindre bygningsautomatik end bygningerne i mange af vores europæiske nabolande, og dermed mindre end potentialet tilsiger.
- Da bygningsindikatoren rummer et stort potentiale for at bidrage til den grønne omstilling af energisystemet og bygningsmassen finder TA, at bygningsindikatoren bør implementeres i Danmark.
- Den danske oversættelse af "Smart Readiness Indicator" til "bygningsindikator" er ikke særligt sigende for værktøjet og dets anvendelse. Derfor anbefaler TA, at der udarbejdes en mere sigende titel på værktøjet.

- De største besparelspotentialer for intelligente bygninger ligger i dag i større bygninger, men der ses tendenser i markedet på, at der udvikles brugervenlige integrerede systemer, der er målrettet private kunder og dermed bliver relevante for mindre bygninger. Dette er en udvikling, som kan have stor betydning for bygningernes rolle i energisystemet, og som derfor bør understøttes. Implementeringen kan derfor som minimum målrettes større bygninger og gradvist udvides til også at omfatte mindre bygninger i takt med, at erfaringer bliver høstet, og de nødvendige kompetencer hos de relevante konsulenter bliver opbygget.
- Det fremgår af forslagene, at reglerne kan evalueres 1. januar 2026. TA finder, at der bør være krav om, at reglerne skal evalueres, ligesom evalueringen bør gennemføres tidligere, for at kunne foretage justeringer samt styrke grundlaget for at dele erfaringer mellem medlemsstaterne.
- TA finder, at der bør lægges særskilt vægt på, at bygningsindikatoren skal medvirke til øget information om cybersikkerhed og derfor bør indeholde information om dette og om databeskyttelse.
- Ifølge TA vil det være en fordel, at bygningsindikator-mærket integreres med energimærkningsordningen for at reducere bygningsejernes omkostninger til mærkningen. Det er TAs anbefaling, at der fokuseres på konsulenternes kvalifikationer i forhold til bygningsinstallationer (og korrekte indstillinger), samtænkning af de forskellige bygningsautomatikker og cybersikkerhed.
- Det er ifølge TA vigtigt, at bygningsindikatoren får en udformning, så den opleves som relevant for de danske bygningsejere og lejere. Dette mener TA bl.a. kan ske ved med forbillede i bygningernes energimærke at give konkrete anbefalinger til forbedringstiltag, som kan give bygningen en bedre rating.
- Endelig bemærker TA, at det fremgår af annexet til den delegerede retsakt, at det gøres frivilligt at anføre en række informationer om bygningens aktuelle tilstand og eventuelle anbefalinger til, hvordan bygningen gøres mere smart. Denne frivillighed vurderer TA sænker ordningens anvendelighed betydeligt. TA finder således, at anbefalinger – på lige fod med de forslag til forbedringsforslag, som findes i energimærkningen – er et afgørende vigtigt skridt mod at sikre lavere energiforbrug og mindre CO₂ udledning. Herudover giver det mulighed for god forbrugerinformation, særligt hvis det både går på mulige tekniske opgraderinger og anvendelse eller service af de eksisterende bygningsinstallationer. Ifølge TA er det endvidere oplagt, at forslag til forbedring af cybersikkerhed kan indgå i anbefalingerne.

Dansk Industri Byg (DI) bemærker, at der er et stort uudnyttet potentiale ved data-drevet bygningsdrift og ved at samtænke bygningers energiforbrug med forsyningssektoren. Derfor støtter DI etableringen af en fælles EU-ordning om etablering af en bygningsindikator.

DI bemærker endvidere følgende:

- Det fremgår af forslaget, at det er frivilligt for medlemsstaterne, om de nationalt vil bringe bygningsindikatoren i anvendelse, og at det vil blive muligt at foretage en testfase forud for denne beslutning. Det er en tilgang, som DI støtter.
- DI opfordrer til, at Danmark udnytter testfasen for at sikre det bedst mulige udgangspunkt for at implementere bygningsindikatoren.
- DI støtter etablering af en certificeringsordning for bygningsindikatoren, så det skabes en ensartet test og monitorering af bygningers intelligensparathed.
- Ifølge DI skal det være frivilligt for private bygningsejere at søge at få certificeret bygninger i forhold til bygningsindikatoren.
- DI støtter, at der udvikles en dansk version af selvvurderingsværktøjet, der kan give bygningsejere et fingerpeg om deres bygningers intelligensparathed. Selvvurderingsværktøjet skal ligeledes være frivilligt at bruge.
- Endelig opfordrer DI til, at anvendelse af bygningsindikatoren kan tænkes sammen med Danmarks langsigtede renoveringsstrategi for støtte til renovering af bygningsmassen.

Foreningen af Rådgivende Ingeniører oplyser, at de ikke har bemærkninger til høringen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at medlemslandene vil være positive over for den delegerede forordning.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er generelt positiv i forhold til, at bygningsejere m.fl. får bedre informationer om bygningers egenskaber og funktioner. Regeringen er endvidere positiv overfor, at bygningsindikatoren forventes at kunne fremme bygningers energieffektivitet, indeklimatekni m.v. Bedre energieffektivitet kan medføre et lavere energiforbrug og dermed en reduktion af CO₂-udledningen fra bygningsmassen, såfremt dennes energiforbrug er fossilt.

Regeringen finder, at den foreslåede metode for bygningsindikatoren er hensigtsmæssig. Ved denne vurdering har regeringen lagt vægt på, at medlemsstaterne ifølge forslaget selv kan beslutte omfanget og indholdet af bygningsregistreringerne, således at disse kan tilpasses en dansk kontekst. Som led i klimahandlingsplanerne er det besluttet, at bygningsindikatoren skal testkøres i Danmark i løbet af 2021.

Regeringen støtter, at Rådet ikke gør indsigelse mod udstedelsen af den delegerede forordning, og vil 8 dage fra oversendelsen af nærværende notat lægge dette til grund.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.